

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. II. Missa continet verum, & proprium novæ legis Sacrificum,
oblatum & institutum à Christo in ultima Cœna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

equidem in lege tam veteri quam noua fuit aliquis deputatus,

Immo etiam apud Ethnicos & in lege natura. Gen. 14.

19. 1.

Trident.

22. Trident.

Missa habet verum & proprium sacrificium rationem sacrificii.

putetur, cum Sacrificium sit extraordinarius Dei cultus, nomine communitatis illi exhibendus, proinde administrationem non decet permitti. Unde in lege tam Moisaica, quam Euangelica non offeruntur Sacrificia, nisi à ministris ad hoc specialiter deputatis (quales pro Sacrificio Agni Paschalis erant Patres-familias) & qui sine tali deputatione Sacrificia offerre tentarunt, diuinitus sunt puniti, ut patet in Osa Rege 2. Paralip. 26. & Saule 1. Regum 13.

Immo etiam apud Ethnicos quidam particulariter huic muneri deputabantur: & in lege naturæ fuisse deputatos, colligitur ex Gen. 14. ubi pro ratione cur Melchisedech Rex Salem protulerit panem & vinum, illa offerendo in Sacrificium, allegatur v. 18. Erat enim Sacerdos Dei altissimi. Quamvis minimè constet, quinam præcisè in illa lege fuerint Sacerdotes: secundum plerosque autem tales fuerunt Primogeniti, & Principes familiarum. Unde Job. 1. legitur ipsum obtulisse holocausta: Cumq; in orbem transissent dies conuuiui, mirabat ad eos Iob, & sanctificabat illos, conuersusq; diluculo offerebat holocausta pro singulis, v. 5. Præter quos videntur alij alij ex speciali Dei instinctu sacrificasse, ut Abel & Jacob.

Atque hæc sufficiant de Sacrificio in communi. Quamquam autem varia fuerint Sacrificia in veteri lege: equidem teste Tridentino sess. 22. cap. 1. in fine: Bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur unicum Sacrificium Eucharisticum, de quo ponitur

CONCLUSIO II.

Missa continet verum, & proprium novæ legis Sacrificium, oblatum & institutum à Christo in ultima Cæna.

Ta novissimè & clarissimè contra Hæreticos nostri temporis docet Concilium Tridentinum sess. 22. ubi cap. 1. sic incipit dicere: Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Levitici Sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem Sacerdotum eius extinguendum non erat; in Cæna novissima, quæ nocte tradebatur, ut dilecta Sponsa sua Ecclesia visibile, sic

ut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur, eiusq; memoria in finem usque seculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, (id est, sacrificavit) ac sub eorundem rerum Symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituerebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumq; in Sacerdotio successoribus, ut offerrent (id est, sacrificarent) præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem; uti semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit.

Atque hæc sit prima probatio hujus veritatis, scilicet perpetua Ecclesiæ Traditio à temporibus Apostolorum, quos celebrasse & alios sacrificare docuisse, testantur Lyurgia ab ipsis compositæ, ut Lyurgia Divi Jacobi & Divi Marci.

Scripta quoque Sanctorum Patrum quid aliud clamant, quàm Altaria, Sacerdotes, Sacrificia, & alia spectantia ad Sacrificium novæ legis? Quocirca liceat mihi hic dicere cum Magno Patre Divo Augustino lib. 4. de Baptismo cap. 24. Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilys institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.

Neque Traditionem istam, & unanimum Patrum consensum negant A catholicis; sed infanissimè dicunt totam Ecclesiam ferè ab initio in hoc errasse.

Et verò quid magis insolens & insanum, quàm æternam veritatem arguere de errore? Tu es Sacerdos in æternum (inquit Spiritus Sanctus per os David de Christo Psalmo 109. v. 4.) secundum ordinem Melchisedech. Si Christus Sacerdos in æternum, id est, usque in finem mundi; ergo jure Sacrificium, de quo Dan. 12. v. 11. Cum ablatum fuerit iuge Sacrificium, scilicet in fine mundi, instante die judicii. Et quod amabò illud Sacrificium?

Certè non aliud, quàm Sacrificium Missæ, quod Christus quotidie offert, & offeret usque in finem mundi per suos ministros Sacerdotes. Sacerdotes, inquam, secundum ordinem Melchisedech, qui, ut constat ex Scriptura Gen. 14. non sacrificavit cruentè occidendo animalia, sed incruentè panem & vinum: ait enim v. 18. At verò Melchisedech Rex Salem proferens, id est, sacrificans, panem & vinum: erat enim Sacerdos Dei altissimi, benedixit ei (Abrahæ) & ait &c. unde cantat Ecclesia in Vesperis Festi Corporis Christi: Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem & vinum obtulit.

Neque mea est hæc doctrina, quamvis alioquin mea, sed Sancti Cypriani Episcopi & Martyris lib. 2. Epistolâ 3. sub initium ubi sic scribit

23. Prima probatio ex Traditione.

Ang.

24. Secunda probatio ex Sacrificio Melchisedech, Esai. 109.

Dan. 12.

Gen. 14.

25. Typo novi sacrificii. s. Cyprianus

scribit ad Cæcilium: In sacerdote Melchisedech Sacrificij Domini Sacramentum prefiguratum videmus, secundum quod Scriptura divina testatur & dicit: Et Melchisedech Rex Salem protulit panem & vinum. Fuit autem Sacerdos Dei summi, & benedixit Abraham. Quod autem Melchisedech typum Christi portaret, declarat in Psalmis Spiritus sanctus ex persona Patris ad Filium dicens: Ante luciferum genui te: Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Quæris in quo ille ordo consistat? Qui ordo utique hic est de Sacrificio illo veniens, & inde descendens, quod Melchisedech Sacerdos Dei summi fuit, quod panem & vinum obtulit, quod Abraham benedixit. Nam quis magis Sacerdos Dei summi, quam Dominus noster Iesus Christus? Qui Sacrificium Deo Patri obtulit: & obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem & vinum, suum scilicet Corpus & Sanguinem sub speciebus panis & vini.

Cæteroquin si solum cruento seipsum obtulit in ara Crucis, cur potius dicitur Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, quam secundum ordinem Noë, Aaron &c. ? Neque enim Sacrificium Melchisedech majorem habet convenientiam, imò minorem cum Sacrificio cruento, quam Sacrificium Noë, Aaron &c.

Ad hanc probationem respondent Novatores: Melchisedech non sacrificasse, sed protulisse panem & vinum ad epulandum, & milites Abraham confortandos. Imò videtur non fuisse Sacerdos, cum vox Hebræa etiam significet Principem, ut colligitur ex secundi Regum 8. v. 18. ubi 70. vertunt: *Principes aulae*. Et quamquam Sacerdos fuisset, non adfertur Gen. 14. ratio, cur protulerit panem & vinum, sed cur Abraham benedixerit.

Si credere fas est magis Hæreticis, quam toti Ecclesiæ, quæ semper retulit illa verba: *Erat enim Sacerdos Dei altissimi*, ad oblationem panis & vini; est in Hebræo sit: *Et erat Sacerdos: siquidem omnes Codices Hebræi, imò & Græci & Chaldaici terminant periodum in voce altissimi*. Quare non potest illud conjungi cum sequentibus: *Et benedixit*; sed debet superioribus illis annexi: *Protulit panem & vinum*.

Accedit, particulam conjunctivam apud Hebræos sæpissimè locum obtinere causalis. Exempla sunt ad manus. Gen. 20. v. 3. ubi Latina legunt: *Et moriens propter mulierem, quam tulisti, habet enim virum*. In Hebræo erat: *Et ipsa habet virum*. Cap. 27. v. 36. ubi nos legimus: *Supplantavit enim me*; in Hebræo erat: *Et supplantavit me*. Similiter cap. 30. v. 27. Experimento didici, quia benedixit mihi Dominus. Hebræi legunt: *Et benedixit mihi Dominus*.

Ad primum (teste Genebrardo in Chronologia in principio tertie ætatis) veteres Rabini (si fortè illis malint credere, quam Sanctis Patribus) ne quis putaret fuisse panem & vinum commune, appellant oblationem & libamen, quæ prius utique sacro ritu Deo oblata

fuerant tamquam Sacrificium pacificum in gratiarum actionem pro obtenta victoria, ac deinde Abraham & sociis distributa, sicut in Sacrificiis pacificis fieri solebat. Levit. cap. 7. v. 11. & sequentibus: *Hæc est lex hostiæ pacificorum, quæ offerretur Domino*. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit, offerent panes absque fermento &c. panes quoque fermentatos, cum hostia gratiarum, quæ immolatur pro pacificis: ex quibus unus pro primitiis offerretur Domino, & erit Sacerdotis, qui fundet hostiæ sanguinem; cuius carnes eadem comedentur die, nec remanebit ex eis quidquam usque mane.

Frustra ergo Calvinus ex eo, quod Abraham, & milites ejus hoc pane & vino refecti fuerint (quod tamen hic non dicitur, imò jam antè refectos fuisse, satis insinuat v. 24. juncto versu 11.) contendit ea non fuisse Deo oblata, quod hic satis clarè dicitur, & optimè cum refectione coheret.

Et verò dubitabimus, an Melchisedech fuerit verus Sacerdos? Non solum omnes versiones, Græca, Chaldaica & Latina id demonstrant; sed etiam ipse Apostolus ad Hebræos 7. qui sic legit v. 1. *Hic enim Melchisedech Rex Salem Sacerdos Dei summi*. Ut propterea ineptè Hæretici opponant unicum locum, in quo vox Hebræa mindus propriè videtur sumi pro Principe. Plura vide de hoc argumento apud Bellarminum lib. 1. de Missa cap. 6. & alios Controversistas.

Venio ad tertiam probationem nostræ Conclusionis, quam accipio cum Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ex Malachiæ 1. cap. ubi v. 10. & 11. dicit Dominus exercituum: *Non est mihi voluntas in vobis (Sacerdotibus veteris legis) & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in Gentibus: & in omni loco sacrificatur & offertur nomen meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in Gentibus*.

Sed quæ illa oblatio? Utique Sacrificium Eucharisticum, ut testatur Tridentinum supra his verbis: *Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nullâ indignitate aut malitiâ offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nominat suo, quod magnum futurum esset in Gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit*.

Siquidem reprobat Judæorum Sacrificiis, Deus ibi promittit successurum novum, successurum, dico, apud Christianos, cum dicat: *Offertur nomini meo*; apud alias namque Gentes non Deo, sed dæmoniis sacrificatur. Et quamvis fortè aliquæ sacrificent vero Deo; equidem illæ sunt tam paucæ, ut dici non poterit: *In omni loco*.

Si dixeris cum Hæreticis, per Sacrificium ibi intelligi omnia bona opera; neutiquam autem Sacrificium propriè dictum: falsitas patet primò ex antithesi, quæ fit inter Sacrificia vetera, & novum quod prophetatur; adeoque sicuti illa, sic & hoc est propriè Sacrificium. Deinde

26.
Novatores
respondent
Melchise-
dech non
sacrificasse
panem &
vinum.

Rejiciuntur.

Particula
conjunctiva
apud He-
bræos sæpè
obtinere lo-
cum causa-
lis.
Gen. 20.
Gen. 27.

Gen. 30.

27.
Rabini ap-
pellant pa-
nem & vi-
num obla-
tionem &
libamen.

Sect. 1. De Natura & essentia Sacrificii. Concl. 2. 387

Deinde prædicatur ibi Sacrificium noviter institutum, reliquis abrogatis; porro bona opera Christianorum, utpote juris naturæ, non sunt noviter instituta, nec bona opera Judæorum reprobata.

Tertiò Sacrificium illud dicitur, *Oblatio munda*, nempe ex se, & sine ordine ad Ministrum; cujusmodi non sunt opera Christianorum, quæ ex intentione vel malitia operantium facillè inquinantur; præsertim in sententia Hæreticorum, qui docent, omnia nostra opera ex se esse peccata & immunda.

Probatur Conclusio quartò ex Apostolo 1. Cor. 10. v. 21. *non potestis mensa Domini participare esse & mensa Dæmoniorum.* Per mensam, juxta Tridentinum supra, altare utrobique intelligit, satisque patet ex contextu: nam præmiserat v. 18. *Nonne qui edunt hostias participes sunt altaris?*

Accedat testimonium ejusdem Apostoli ad Heb. 13. v. 10. *Habemus, inquit, altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt.* Altare, inquam, distinctum ab altari Crucis, cum Apostolis loquatur de aliquo, quod etiam suo tempore erat in usu: ergo habemus quoque Sacrificium, cum altare & Sacrificium sint correlativa, nec detur altare apud ullas Gentes, nisi propter Sacrificium.

Profectò cum Sacrificium inter actus Religionis externos sit perfectissimus, tantamque habeat cum natura rationali in statu viæ congruentiam, ut vix ulla Gens, quæ alicujus Numinis live veri, live putativi persuasionem habuit, illo caruerit; quomodo credibile erit, Christum populum Christianum, utique reliquis omnibus perfectiorem, & tum in vivendo, tum in colendo Deo, naturæ rationali conformiorem, omni Sacrificio carere voluisse?

Dices; quia Christus est unicus Sacerdos, & quidem in æternum, teste Apostolo ad Hebræos 7. ubi postquam dixisset Aaronicos Sacerdotes fuisse plures, idcirco, quòd morte prohiberentur permanere, subjungit v. 24. & 25. *Hic autem eo quòd maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium.* Unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens ad interpellandum pro nobis. Et prosequitur: *Talis enim decebat ut nobis esset Pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus: qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo, scilicet cruentum in Cruce.*

Quod aliis verbis repetit cap. 10. v. 11. & sequentibus dicens: *Et omnis quidem Sacerdos præsto est quotidie ministrans & easdem sæpè offerens hostias, quæ namquam possunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cætero expectans,*

donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius. Unà enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

Respondeo: Christus à Paulo vocatur unicus Sacerdos, sicut dicitur unus Pastor, & unus Magister; quia videlicet non habet Sacerdotes sibi succedentes in eadem potestate & auctoritate sicut habebant Sacerdotes Aaronici, & sicut habet hodie Pontifex Romanus. Ergo non habet Vicarios Sacerdotes; negatur Consequentia; imò hujusmodi habere sequitur manifestè ex illa Scriptura. Etenim si sempiternum habeat Sacerdotium, illudque non debeat esse otiosum, nec tamen per se exerceat, consentaneum planè est, quòd debeat habere Sacerdotes Vicarios, per quos sacrificet, sicut habet Vicarios Pastores & Magistros, per quos ovibus & discipulis suis providet de congruis pascuis & doctrinis.

Unde Tridentinum supra sic argumentatur: *Is igitur Deus & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illis redemptionem operaretur; quia tamen per mortem Sacerdotium eius extinguendum non erat, ideo in Cena novissima &c. in cruentum instituit Sacrificium: non propter insufficientiam Sacrificii cruenti ad remissionem omnium peccatorum, sed ut Dilecta Sponsa sua Ecclesia (utor verbis Tridentini) visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificiam, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur; eiusque memoria in finem usque seculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur.*

Quamvis enim virtus illa sit quodammodo infinita, non est tamen hominibus immediatè applicata (alioquin omnes salvarentur) sed opus est aliis mediis, v.g. operibus meritoriis, Sacramentis &c. quibus applicetur; atque inter alia convenientissimum est Sacrificium. Quocirca sicut Sacramenta non sunt superflua, ita nec Sacrificium in nova lege; & quemadmodum illa non arguunt insufficientiam Passionis Christi, ita nec hoc Sacrificium insufficientiam Sacrificii cruenti.

Quod expressis verbis definit Concilium Tridentinum sess. 22. can. 4. qui sic se habet: *Si quis dixerit blasphemiam irrogari sanctissimo Christi Sacrificio in Cruce peracto, per Missæ Sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.* Jam autem Apostolus supra solum negat talem repetitionem Sacrificii, qualis fiebat in lege veteri, in qua, propter insufficientiam & inefficaciam Sacrificii præcedentis, oportebat repetere aliud & aliud, quod adderet novum meritum, & novam satisfactionem ad merendum & satisfaciendum de novo.

Quo sanè modo non offertur Missæ Sacrificium, sed à Christo non jam stante, sed sedente in dextera Dei, hoc est, non ampliùs merentè

32.
ad quam re-
spondetur

argumento
delumpto
ex Triden-
tino.

33.
deficiente
per Missæ
Sacrificium
non derogari
Sacrificio
cruento.

30.
Quæritur
probatio
juxta ex
Apostolo.
1. Cor. 10.

Hebr. 13.

31.
Obiectio ex
eodem.
Hebr. 7.

10.

merente aut satisfaciente, sed applicante merita & satisfactionem prioris Sacrificii, per oblationem quotidianam Sacrificii incruenti; quæ repetita maximè commendat efficaciam infinitam Sacrificii cruenti, utpote cujus virtus exhauriri aut diminui non potest per tot alias applicationes ejusdem virtutis.

34. Infantia Hæresicorum solvitur,
Sed instant Hæretici primò; non constat ex Evangelio, quòd Christus obtulerit incruentum Sacrificium, aut præcepit Apostolis illud offerre.

Luc. 22
Respondeo, utrumque satis colligi ex verbis Christi Luc. 22. v. 19. *Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem.* Ubi ly datur, utpote verbum præsentis temporis, significat in ultima Cæna fuisse oblatum Sacrificium verum propitiatorium pro peccatis.

c
p
Si inferas: Ergo cruentum Sacrificium fuit superfluum. Respondeo; omnia alia merita Christi de se erant sufficientia ad totius mundi redemptionem, nihilominus ex decreto Dei per mortem debebant consummari.

35. Explicatur verba Christi Luc. 22. v. 20. Hic est calix novum Testamentum in meo Sanguine; qui pro vobis fundetur: nam in Græcis exemplaribus legitur in præsentem, Funditur. Interim hujus disconvenientiæ ratio esse potest, quòd Spiritus Sanctus ostendere voluerit, Christum intendisse significare immolationem mox futuram in ara Crucis, & simul præsens mysterium, quod tunc peragebat.

Confirmatur I. quia relativum *Qui*, non refertur ad Sanguinem, sed ad Calicem, ut patet ex Græco; atqui Sanguis Christi in Sacrificio cruento non est effusus per calicem: ergo illa effusio, de qua Christus ibi loquitur, principaliter intelligitur de Sacrificio incruento.

Confirmatur II. quia Christus confirmavit novum Testamentum ad modum, quo vetus confirmatum fuit; atqui vetus confirmatum fuit per actualem effusionem sanguinis hostiæ immolatæ super filios Israël: ergo Christus hic confirmans novum Testamentum, obtulit seipsum, & suum Sanguinem fudit in ora Apostolorum. Probat Major; quia Christus Matth. 26 v. 28. dicens: *Hic est enim Sanguis meus novi Testamenti*, alludit ad verba Moysi exodi 24. v. 8. *Hic est sanguis fœderis, quod pepigit dominus vobiscum.*

Matth. 26
Exod. 24.
36. Objectio.
Contra; si est testamentum: ergo non est Sacrificium; nam per testamentum testator aliquid largitur; per Sacrificium autem nos Deo aliquid offerimus.

Prima solutio.
Respondeo primò; Eucharistiam non dici testamentum, sed sanguinem novi Testamenti, id est, quò novum Testamentum confirmatum & stabilitum est. Atque hoc modo rectè re-

spondet figuratum figuræ: propriè enim sanguis, quo Moyses populum aspersit, non erat ipsum vetus testamentum, sed erat veluti confirmatio ejus.

Secundò
Respondeo secundò Negando Consequentiã; quia sacrificare non est aliquid offerre five donare Deo ut ponamus in ejus Dominio id, quod antea erat nostrum; sed est per immutationem alicujus rei protestari Deum esse auctorem vitæ & mortis nostræ. Possimus autem simul accipere à Deo victimam, quam ei offeramus: sicuti si Deus olim alicui dedisset ovem, ut eam ipsi immolaret.

Sic igitur idem sanguis, quo novum testamentum confirmatum est, potest etiam in Deum cultum & Sacrificium consecrari, & eadem res (Corpus scilicet & Sanguis Christi) quæ nobis datur à Deo, & à Christo in hereditatem hujus vitæ, & in signum suæ voluntatis, atque æternæ hereditatis testamentò donata est, potest, & debet Deo à nobis offerri in ejus honorem ac sacrificium: nihil enim magis decens aut conveniens esse potest, quàm ut donis, quæ nobis Deus contulit, ipsum colamus ac veneremur juxta illud 1. Paralip. cap. 29. v. 14. *Tua sunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi.*

Et hoc ipsum indicavit nobis Christus verbis illis: *Hoc facite*, id est, sacrificate Corpus & Sanguinem meum, quæ vobis hic trado sub speciebus panis & vini, in meam commemorationem. Ita verba ista semper intellexit Ecclesiastice, teste Tridentino sess. 22. cap. 1. colligiturque ex aliis Scripturis.

Sic quippe Levit. 15. v. 14. præcipitur homini, qui sanatus fuerit à fluxu seminis: *Die octavo sumet duos turtures, aut duos pullos columbae &c. dabitq; eos Sacerdoti.* Sequitur v. 15. *Qui faciet unum pro peccato, & alterum in holocaustum. Ubi Facere, ut manifestum est, idem significat quòd Sacrificare.*

Simili modo loquitur alia Scriptura 3. Reg. 18. v. 23. *Dentur nobis (inquit Elias ad populum Israël) duo boves, & illi eligant sibi bovem unum, & in frustra cedentes ponant super ligna, lignem autem non supponant: & ego faciam bovem alterum &c.*

Mirum sanè si admittatur Christus in Cruce sacrificasse, & non in ultima Cæna: etenim actio illa in ultima Cæna ex se apparebat sacra; nam elevatis oculis in cælum gratias egit, benedixit, fregit &c. mors autem nihil tale præ se ferebat.

Sed quid inde? Dicit aliquis; non omnis actio sacra est verum & propriè dictum Sacrificium. Et verò actio Christi in ultima Cæna, ac per consequens Sacrificium Missæ, quid aliud est, quàm commemoratio Sacrificii cruenti? *Hoc facite* (inquit Christus) *in meam commemorationem.* Et Tridentinum supra: *Ut dilecta sponsa sua visibile, sicut hominum natura*

ra exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur, usque memoria in finem usque seculi permaneret. Commemoratio autem Nativitatis Christi, nonne proprie nativitas?

Præterea, si est Sacrificium representativum, jam aliud Ecclesia offert quàm Christus obtulit in ultima Cœna. Ipse enim sacrificavit representando passionem futuram, nos vero sacrificamus representando passionem præteritam.

Respondeo ad ultimum: sicut nos credimus idem quod Prophetæ crediderunt, licet ipsi crediderint Christum passurum; nos autem credamus cum passum: sic facimus idem, id est, idem Sacrificium offerimus, representando mortem præteritam, quod Christus obtulit representando mortem futuram: immo si vellemus nunc representare futuram, non faceremus quod Christus fecit; siquidem mors Christi amplius non est futura: Christus enim resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Rom. 6. v. 9.

Alioquin neque idem Sacramentum Eucharistiæ fideles hodie acciperent, quod Apostoli in ultima Cœna acceperunt: nam & hoc celebrari debet in memoria passionis, ut testatur Apostolus 1. Cor. 11. v. 26. dicens: Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Contrarium autem ab omnibus admittitur. Et merito, quia representatio illa sive annuntiatio: minime ingreditur essentiam Sacramenti. Num forte essentiam Sacrificij incurrit? Nequaquam, ut patet ex Conclusione prima.

Ex quo haud difficile est respondere ad primum: neque enim ideo Missa est Sacrificium incurrit, quia est commemoratio Sacrificij cruenti, hoc enim etiam fit in Vesperis, vel Officio divino; sed quia simul est oblatio nova cum reali immutatione rei sensibilis ad protestandum summum dominium Dei in vitam & mortem.

De qua utique oblatione, antequam latius discurre, placet pro fine Conclusionis: exscribere primum Canonem Concilii Tridentini sess. 22. Si quis dixerit in Missa non offerri Deo verum & proprium Sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum & bibendum, anathema sit. Ergo fidei est, quod in Missa offeratur Deo verum & proprium Sacrificium. In Missa, inquam, hoc est, quod inter ritus Missæ aliquis sit, qui proprie Sacrificium dicerebeat. Quæris à me, quis ille? Respondeo:

CONCLUSIO III.

Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, idque unius speciei, quam consecratio alterius, & sumptio utriusque jure divino integraliter complent.

Hæc Conclusio diversas partes includit, quæ sunt distinguendæ & sigillatim probandæ. Præmitto autem nomine Sacrificij proprie intelligi ipsam actionem sacrificandi, ut patet ex Conclusione prima. Nihilominus frequenter etiam sumitur pro ipsa re, quæ sacrificatur, sive victima ipsius Sacrificij, quæ est veluti illius materia, actione sacrificativa se habente instar formæ. Hæc ratione Synodus Tridentina sess. 22. in præmio vocat Eucharistiam verum & singulare Sacrificium ibi: De ea (Eucharistiâ) quatenus verum & singulare sacrificium est, Spiritus Sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis predicanda decernit.

Ex quo patet, quomodo eadem res sub diversa consideratione potest simul esse Sacramentum, & Sacrificium. Sacramentum utique, quatenus est signum gratiæ; Sacrificium verò, quatenus offertur, & realem sui immutationem ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem. Etenim nihil repugnat per idem signum Deum significare gratiam, & nos reverentiam ipsi debitam; sicuti per Circumcisionem circumcisis significabat fidem in Christum venturum; & Deus Christum, à se mittendum, & gratiam quæ per Circumcisionem dabatur.

Eodem modo usurpat ly Sacrificium Divus Aug. lib. 22. de Civit. cap. 10. dicens. Nos Martyribus nostris non templa sicut Diis, sed memorias sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum vivunt spiritus, fabricamus: nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus; sed unum Deo, & Martyrum, & nostro Sacrificium immolamus. Ipsum verò Sacrificium (id est victima Sacrificij) Corpus est Christi, quod non offertur ipsis. Sed de hac victima sive hostia Sacrificij novæ legis Conclusione sequenti. In præsentia ago de actione sacrificativa, quæ propriissimè est, & dicitur Sacrificium.

Sit ergo propositio prima: Sacrificium novæ legis consistit essentialiter in consecratione. Probat ex definitione Sacrificij supra Conclusione prima; quia consecratio est immutatio rei sensibilis; sive quod in idem redit: est oblatio rei sensibilis per immutationem ejus, legitime instituta ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem.

41. Per ly Sacrificium significatur proprie actio sacrificandi.

Sæpe pro re sacrificata sumitur.

Idem potest simul esse Sacramentum & Sacrificium.

D. Augustinus.

42. Essentia Sacrificij essentialiter in consecratione consistit.